

Lietuviai išvijo bolševikus iš Panevėžio 1919 m.

VIEŅYBE

LITHUANIAN DAILY

LIV METAL, 72 (1,049) Nr. Telephone: EVergreen 7-7840

BROOKLYN, NEW YORK, TREČIADIENIS, 1940, KOVO-MARCH 27 D.

KAINA 3 CENTAI

ORAS

Numatoma: dalinai debesuota. Nešalta. Vardandis: Jonas. Meldutis, Borėja.

New York Public Library Fifth Ave. 470

ŠIANDIEN

Popiežius—taikos apaštalas Giesmė—ne himnas Dainų šventė Neužmirškime Petrausko

PIJUS BUKNAITIS

Vienas katalikų laikraštis, užjaušdamas popiežiumi, besistengiančiam vykdyti taiką, rašo:

"Popiežius Pijus XII kalba apie taiką, bet štai Hitleris, Mussolinis, Satlinas skubiai tariasi, kad didesnę karą pakelti, kad daugiau kraujo pralieti, kad daugiau užgrobti, pavergti, sunaikinti..."

Ką bepadarysi... Už pasaką vykdyti taiką Kristus kentėjo tik tarp dviejų latrų. O Jo vietininkas popiežius turi kentėti tarp daugelio diktatorių ir politikierių.

Pasaulis progresuoja.

Kauno arkivyskupas leidžia bažnyčiose giedoti Sasnauskio didžiosios dainos "Kur Bėga šėsupė" paskutinį posmą "Apsaugok, Aukščiausias," vietoje tautos himno, kuriame apie Dievą nieko nesakoma.

Nestebėtina. Kristus pasakė, kad bažnyčia—"Mano namai—maldos namai." Giesmė, ar su Dieviškais žodžiais daina, tinka bažnyčiai, o tautos himnas tinka visai tautai.

Katalikų laikraštis ir sako, kad ši giesmė neužims tikrojo mūsų tautos himno vietos.

"Lietuva, tėvyne mūsų"—nepakeičiamas jokia šventa giesmė.

Pirmoji Dainų šventė Chicago jau netoli—balandžio 21 d. Sulig paskelbimų reikia manyti, kad ji bus tik parapiščių chorų šventė.

Gražų ir tas.

Tik kodėl neparengti visų chorų šventės?

Lakšutės čilba ir ties kataliko grintele, ir po liuteronu langu, ir prie žydo kukos.

Tai kodėl mūsų visi chorai negali draugėje padainuoti vieniems?

Vienas Velykinis laikraštis rašo:

"Moterystė yra nesuardoma." Bepigu būtų, kad taip būtų!

Spaudoje pasirodė nauja Velykų giesmė, Jono Kmito parašyta. Paskutinio posmo pabaiga tokia:

"Mums reik tik šventuoju šaltiniu naudotis—Gert ik sošies!"

Taip. Mes geriame ne tik ik sošies, bet ir virš sošies. Ypač per Velykas.

Tik ne iš šventujo šaltinio.

Minėdami svetimų didžiųjų žmonių gimtadienius, ar mirties sukaktis, dažnai užmirštame paminėti savuosius žmones, kurie mūsų tautai buvo daug svarbesni, negu dešimtys svetimsalių.

Pereitą šeštadienį, buvo trijų metų sukaktis mūsų žymaus dainiaus ir kompozitoriaus Miko Petrausko mirties. Jis mirė 1937 m. kovo 23 d.

Kuklių paminėjimą randame "Naujienose" su velionio kompozitoriaus paveikslu. Nepamirškime savo didžiųjų vyrų, o ypač tų, kurie kultūrinio mus šia, Amerikoje.

ANGLAI REIKALAUJA BAIGTI KARĄ, VOKIEČIŲ PROPAGANDA STIPRĖJA

Vokietijoje atidaryta nauja radijo stotis, iš kurios transliuojama agitacija angliškai

LONDON. — Reikalavimai skubios karo pabaigos Anglijoje kas kart didėja. Ypač padidėjo jie per Velykas darbo ir politikos konferencijose. Tie reikalavimai darosi taip garsūs ir taip griežti, kad ministras pirmininkas Chamberlain, manoma, bus priverstas nuodugniai peržiūrėti visas kilusias komplikacijas ir paaiškinti tikrą karo eigą ir taikos galimumus, kaip tik grįž po švenčių į Londoną.

Dienraštis The Daily Mail reikalauja, kad vyriausybė daugiau susidomėtų vokiečių skelbiama per radiją propaganda, kuri agituoja ne tik civilinius Anglijos gyventojus, bet ir armiją reikalauti karo pabaigos. Pereitą savaitę pabaigoje Vokietija įsisteigė dar vieną galingą radijo stotį, iš kurios angliškai šaukiami nusikratyti kapitalistinės sistemos ir nereikalingo karo.

Uždrausti gyventojams nesiklausti užsienio radijo, kaip tas įvesta Vokietijoje, čia, Anglijoje, neįmanoma. Anglija kaip tik ir kariauja už tokias teises, kaip žodžio laisvė. Bet bendrai kalbama, kad propagandos srityje Vokietija toli pralenkė Angliją.

LAUKIAMA KARO ARTIM. RYTUOSE RUSIJAI PAVOJUS IŠ PIETŲ PUSĖS

Dar ši pavasarį, ar ateinančią vasarą gali kilti karas, į kuri įsimaišys visa Europa

WASHINGTON, kovo 26 d. — Politiniuose sluoksniuose kas kart garsiau kalbama apie kylančią karo pavojų Artimuose Rytuose. Jei Vakarų Fronte neveiklumas užsitęs ilgiam laikui, karas Artimuose Rytuose neišvengiamas.

Turkija ir kitos Artimųjų Rytų valstybės stengiasi išvengti karo, bet jei alijantai puls Balkanų pusiasalį, ar Kaukazą, o gal kartu ir Balkanus ir Kaukazą, tuomet neutralumą palaikyti nebus galima.

Varžytinėse už Artimuosius Rytus alijantai viršija Vokietiją, Rusiją ir Italiją. Anglija ir Prancūzija įgijo rytiečių pritarimą ir užsitikrino arabų paramą, jei ten kiltų karas.

Pasibaigęs Suomijos karas duoda Rusijai galimybės perkelti milžiniškas jėgas į Artimųjų Rytų frontą ir kariauti net ir be Vokietijos paramos.

Menkiausias įvykis šį pavasarį, ar ateinančią vasarą, gali sukelti Artimuose Rytuose baisų karą.

Miesto malkų piovikai

UKMERGĖ. — Gal nei vienam kitam apskrityje mieste nėra tiek daug malkų piovėjų, kaip Ukmergėje. Gi turguje jų būna tuomet ypač daug. Jie malkų pirkėjams patarinėja, aiškina kurios malkos geresnės ir vertesnės, norėdami tuo būdu vėliau tas malkas gauti piauči. Reikia pažymėti, kad visi tokie darbininkai tarpusavyje gerai sugyvena ir sudaro lyg kokį kolektyvą.

KOMUNISTAS SU PREZIDENTO VARDU

WASHINGTON. — Gavę paliepiamą iš Baltojo Namų, slaptosios policijos agentai ieško to komunisto, kuris partijos raštuose vadinasi Franklin D. Roosevelt.

Narystės knygtė su tokiu vardu-pavarde buvo rasta pas Pittsburgho komunistą James H. Dolsen, kuris sakosi gavęs tą knygtę nuo savo draugo su prašymu užmokėti jo duoklę į partijos išdą. Tikrosios to draugo pavardės Dolsen nesako ir už tai jam gresia bausda—30 dienų kalėti. Dolsen sako, kad daug komunistų vadinasi pramanytomis pavardėmis. Daroma tas dėl saugumo.

"SPINDULIO" SPAUSTUVĖ MODERNIZUOJAMA

KAUNAS. — Šiomis dienomis "Spindulio" spaustuvės cinkografijos skyrius gavo dar vieną modernų cinkografijos reikalams pritaikintą fotoaparatą. Aparatas yra pagamintas sustatyti ir greitai laiku pradės veikti.

Be to, spaustuvės užsisakė iš Vokietijos dar du modernius linotipus.

SAVIVALDYBĖ BIEDNUOMENEI SUTEIKĖ KURO

ALYTUS. — Alytuje, kaip ir kituose miestuose, šiameit jaučiamas kuro trūkumas. Ypač kuro trūksta biednuomenė, kuri nepajėgia pati aukštomis kainomis kuro nusipirkti. Todėl šiomis dienomis Alytaus miesto savivaldybė 600 neturtingųjų šeimų paskyrė nemokamą kuro. Nors kuro prašančiųjų buvo apie 1,000 šeimų, tačiau patys vargingiausi iš jų buvo patenkinti. Šis miesto savivaldybės žygis biednuomenės buvo sutiktas su dideliu džiaugsmu ir pasitenkinimu. Kadangi šiameit kuras yra brangus ir jo sunku gauti, tad šiuo metu Alytuje kaskart daugiau ir mada pradeda jėiti dūrpės, kurios šiame apskrityje palyginamai, nėra brangios.

MANUFAKTŪROS FABRIKAI TURI PAKANKAMAI DARBO IR ŽALIAVOS

KAUNAS. — Iš Kauno miesto darbo ir technikos inspektorijų ir iš Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmų atstovo buvo sudaryta komisija patikrinti Kauno manufaktūros pramonės įmonėms. Kalbamoji komisija patikrinusi įmones rado, kad manufaktūros pramonė dar ilgam laikui turi žaliavos ir darbo, todėl ir tų žmonių darbininkams nedarbo pavojaus nėra. Geriausioje būklėje yra "Drobės" fabrikas, kuris turi dideles žaliavos atargas.

SOVIETAI KOLONIZUOJA VIBORGĄ

LONDON. — Į atimtą iš Suomijos Viborgą atgabenta 600 sovietiškių kolonistų, su kuriais atvyko iš Leningrado būrys inžinierių ir 2,000 statybos darbininkų, kurie pradėjo atstatyti miestą, bombų ir šrapnelių sugriautą kato metu.

Tarp Viborgo ir Leningrado kursuoja keleiviniai traukiniai. Kelionė trunka šešias valandas.

MAURETANIA NUPLAUKĖ Į PACIFIKĄ VEŽT KARIOUMENĖ IŠ AUSTRALIJOS

Prabanginis laivas karo tarnyboje. Apie didlaivį Queen Mary jokių žinių nėra

CRISTOBAL, Panamos Kanalo Zona, kovo 26 d.—Cunard White Star prabanginis laivas naujoji Mauretania, 35,739 tonu talpos, atplaukė iš New Yorko į Panamos Kanala, per kurį jis pereis šiandien į Ramųjį Vandenyne.

Šis puikus didlaivis, galįs paimti 1,500 keleivių, paliko New Yorką pereitą trečiadienį, gavęs slapto įsakymus nežinomi kelienei. Ant rytojaus išplaukė iš New Yorko Cunard White Star milžiniškas laivas Queen Mary, apie kurią dar nieko negirdėti.

Mauretania gali lengvai plaukti per 110 pėdų pločio Kanalo tvenkinius, nes jos plotis tik 89 pėdos. Už tai Queen Mary plaukti per Kanala negalės, kadangi ji daugiau negu aštuonias pėdas platesnė už Kanalo tvenkinius.

Mauretanos pervežimas į Ramųjį Vandenyne patiesina paskalas, kad ji skiriama gabenti kariuomenę iš Australijos į Artimuosius Rytus, ar į Europą. Queen Mary, rodos, skiriama ir gi tam tikslui. Tik jei teks plaukti aplink Pietų Ameriką.

Faneros skyriaus darbininkai atostogauja

KAUNAS. — Kaip visi saldinių bei šokolado fabrikai, taip ir "Tilkos" fabrikas dabar dirba pilnu tempu. Darbo yra visuose skyriuose, išskyrus faneros skyrių, kuris turėjo sustoti dėl žaliavos stokos. Kol žaliavos bus parūpinta, apie 50 darbininkų paleista trims savaitėms atostogų. Fabriko administracija su darbininkais geruoju susitarė: už dvi atostogų savaites apmokėti, o vieną savaitę darbininkai atostogaus nemokamai.

Jei faneros trūkumas greitu laiku negalima būtų pašalinti, tai saldiniams dėžutes numatoma gaminti iš plonų lentelių.

Laukiama Nemuno potvynio

KAUNAS. — Kaune sudarytas potvynio komitetas, kuris rūpinasi Kauno gyventojus ansaugoti nuo galimo potvynio. Potvynio komitetai sudaromi prie Nemuno esančiuose apskrityje ir valsčiuose. Komitetai tiksliai nuo potvynio nukentėjusius gyventojus ap rūpinti pastoge ir maistu. Kauno potvynio komitetas pradėjo darbą ir rūpinasi, kad prie Nemuno bei Neris žemesnės vietose gyvenantieji gyventojai laiku išsikraustyti į specialiai jiems parūpintas patalpas.

Sovietai gauna žibalo iš Amerikos

TOKYO. — Sovietų Sąjunga visais būdais stengiasi padidinti savo žibalo atsargas, importuodama iš Amerikos didelį gasolino kiekį. Sakoma, kad rusų ir Jungtinių Valstybių žibaliniai laivai atgabeno į Vladivostoką nuo rugsėjo pradžios apie 2,140,000 bačių gasolino.

Iš Sachalino salos rusai gauna savo žibalo 400,000 tonų per metus.

PAGYVEJO DARBININKŲ KULTŪRINIO KLUBO VEIKLA

UKMERGĖ. — Ukmergės darbininkai gyvai domisi kultūrinio gyvenimu, švietimu ir uoliai lanko savo kultūrinį klubą, kuris jiems pasidarė tikra ramova. Vien tik per sausio mėn. klubą aplankė apie 3,000 žmonių. Paskutiniu laiku, kad patenkinti vis didėjantį darbininkų prisirišimą prie savo kultūros ir švietimo židinio teko žymiai paplėsti klubo skaityklą, kuri vakarais būna pilna skaitytojų. Klubo vedėjas Krivickas daro žygių, kad ir biblioteka būtų papildyta naujomis knygomis, nes darbininkų, norinčių skaityti knygas, daugiau ir daugiau atsiranda.

Labai gražiai veikia vaidintojų trupė, kuri jau anksčiau yra puikiai užsirekomendavusi. Dabar ji iš karto repetuoja net du didesnius veikalus. Muzikos sekcija taip pat energingai dirba. Jau išsirūpinta pirkti dalį instrumentų orkestrui, o kitus laikinai teks nuomuoti. Veikia ir vyrų balsų kvartetas ir nors jis dar neseniai yra suorganizuotas, tačiau teikia gražių vilčių ateičiai. Taip pat veikia ir choras ir tikimasi ir jį pastatyti reikiamoje aukštumoje.

STATO DU GARLAVIUS

KAUNAS. — Praeitais metais Kauno Vandens Kelių rajonas pastatė du garlavius. Šiais metais vėl pradėti statyti du garlaviai. Garlaviai statomi Kauno prielaukos dirbtuvėje. Prie laivų statybos dirba apie 40 darbininkų.

I VILNIU PERKELS DALI AUTOBUSŲ STATYBOS DARBININKŲ

KAUNAS. — Miesto Savivaldybės autobusų statybos įmonėse dirba apie 80 darbininkų. Kadangi autobusų statybos įmonės bus įsteigtos ir Vilniuje, tai iš Kauno į Vilnių bus perkelta apie 30 tos rūšies kvalifikuotų darbininkų.

"Verpalit" pradėjo dirbti

KAUNAS. — Trikotažo fabriku "Verpalit" dėl žaliavos stokos buvo duta leidimas laikinai sustabdyti fabriką. Fabriko administracija nedarbo metu mokėjo darbininkams avansus. Dabar žaliavos stoka pašalinta ir fabrikas "Verpalit" vėl pradėjo darbą.

PREZIDENTAS RUOŠIA PRANEŠIMĄ APIE TAIKOS GALIMUMUS EUROPOJ

Sakoma, Welleso raportai įrodysią, kad Europoje dar ilgai nebus galima tikėtis taikos

WASHINGTON. — Diplomatinuose sluoksniuose kalbama, kad prezidentas Roosevelt ruošia formalų pranešimą apie Europos Karą ir taikos galimumus. Tasai pranešimas bus remiamas viceministro Welles pasikalbėjimais su Europos valstybių vadais. Nors tie pasikalbėjimai prezidentui jau žinomi, bet prezidentas laukia, kol galės asmeniškai pasikalbėti su Welles, kuris parvyks šį ketvirtadienį italų laivu Conte Di Savoia.

Apie Baltuosius Namus sukasi paskalos, kad nėra vilties apie skubią Europos karo pabaigą. Didelės laikraščių antraštės apie menamas Hitlerio pasiūstas popiežiumi-taikos sąlygas laikomos tik nepatikrintomis žiniomis.

Prezidento pranešimas, manoma, nušvies tikrą reikalų eigą Europoje ir išsklaidys visų spėliojimus. Bet tas pranešimas pasirodys tik po Welleso sugrįžimo.

SKELBIAMAS ALIJANTAMS KERŠTAS UŽ VOKIETIJOS BAZIŲ ATAKAVIMĄ

Naciai žada atsilyginti alijantams bomba už bombą, antskridžiu už antskridį

WASHINGTON, kovo 26 d. — Vokietijos atstovybė vakar paskelbė formalų pranešimą, kad ateityje Vokietija atsimesianti alijantams bomba už bombą, antskridžiu už antskridį, jei anglai nesiliaus puole Vokietijos iš oro, kas sudaro pavojų civiliniams gyventojams.

Kilusius Anglijoje ir Prancūzijoje reikalavimus pradėti aktualų karą atstovybės pranešimas aiškina tuomi, kad vakarų demokratinėse valstybėse kilusi sunki vidaus krizė. Dėl tos krizės jau nyksta pasenęs išdidumas, kurio vietą užima sąmonė apie apsigynimą. Taip susidariusiose sąlygose, anot pranešimo, galima tikėtis, kad Prancūzija ir Anglija nesilaikys pareigų nekliaudyti civilinių Vokietijos gyventojų, apie ką jau ir rašoma Anglijos spaudoje.

Atstovybės pranešime bandoma išaiškinti, kad Vokietijos kerštas bus daromas Anglijai tik po kiekvieno anglų lėktuvų antskridžio, dėl kurio susidarys pavojus civiliniams gyventojams.

Japonams pradeda nesisekti

CUNKING, Činija, kovo 25 d. — Činijos kariuomenė išvairė japonus iš Wuyuan, provincijos Suiyuan vakaruose. Wuišien kvalifikuotų darbininkų.

Apmokėjo už vasario 16 d.

KAUNAS. — Vasario 16 d. šventės išvakarėse "Maisto" darbininkai buvo suruošę iškilmingą minėjimą. "Maisto" fabriko administracija už 16 vasario nedirbtą dieną visiems darbininkams išmokėjo atlyginimą.

LENKAI VAITOJA DEL DVARŲ

NEW YORK, kovo 26 d. — Dienraštis Nowy Swiat paduoda žinią iš Kauno apie Lietuvos Žemės Reformos Komisijos pasiūlymą nusavinti ir išdalinti dvarus Vilniaus krašte. Pirmiausia, esą, manoma nusavinti Lenkijos generolų dvarus: generolo L. Želigowskio, gen. Dąb-Biernackio, gen. Tokarzewskio, pulkininko Prystoro, pulk. Kosciolkowskio ir kt. Bendrai Žemės Reforma paliesianti apie 300 dvarų.

Nuskendo Danijos laivas

EDINBURG, Skotija, kovo 25 d. — Danijos laivas Britta, 1,146 tonų talpos, šiandien nukendo Atlanto vandenynė ties Orkney saloms. Tai jau septintoliktas Danijos laivas, nuskaudintas vienos savaitės laiku. Keli igulos nariai ir laivo kapitonas atvežami į Skotiją kitu Danijos laivu.

PRANCŪZAI NETIKI HITLERIO GAŽDINIMAIŠ

PARIS. — Nors karas Vakarų Fronte jau įeis į aštuntąjį tęsimosi mėnesį ir nors visuomenės ponija pradėti veiklesni karaviamą didėja, politiniuose sluoksniuose manoma, kad bet kokių pasikeitimų Vakarų Fronte dar ilgai nebus.

Hitlerio gaždinimai nuste-binti alijantus Velykų dideliais žygiais neįvyko. Velykos praėjo, o Hitleris nieko nepadarė. Manoma, kad Hitleris neišdrįs puliti Maginot Liniją, nei gi armiją rytuose, kol nebus priverstas. O tuo tarpu jo nieks neverčia.

Anglija kludo rūdos gabėnimą į Vokietiją

LONDON. — Norvegija pasiuntė Anglijai jau tris protestus už lauzymą jos neutralumo teisius. Protestuojama dėl Anglijos lėktuvų ir laivų puolimų, daromų Vokietijos laivams, gabenantiems iš Švedijos geležies rūdą per Norvegijos neutralius vandenius.

Šiais susirėmimais Norvegijos pakraščiuose nors ir nematoma visiškai sustabdyti rūdos gabėnimą iš Švedijos, bet Vokietijos pastangos naudotis tuo keliu liūdi, kad alijantams pasisekė užblokuoti artėsim tarp Vokietijos ir Švedijos kelią skersai Baltijos jūrą.

Naciai kaltina anglus

BERLIN. — Vokietijos valstybinis žinių biuras sako, kad Anglijos įsiveržimai į Vokietijos žalių vandenius rodo anglų pasiryžusius lauzyti visų šalių neutralumą.

LITHUANIAN DAILY UNITY
VIENYBĖ
 Oldest Lithuanian Newspaper
 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
 Telephone: EVERgreen 7-7840
 Published daily except Sundays
 and Holidays by
 Lithuanian Press Corp., Inc.
 Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879
 Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyn ir užsienio:	\$7.00
Metams	\$3.75
Pusei metų	\$2.00
Trims mėnesiams	\$1.25
Vienam mėn.	\$0.99

Jungtinės Valstybės ir Kanadoje:

Metams	\$5.00
Pusei metų	\$2.75
Trims mėnesiams	\$1.65
Vienam mėn.	\$0.75

Visais reikalais adresokite:
Lithuanian Press Corporation
 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
 J. Krūza—Redaktorius
 S. E. Vitaitis—Administratorius
 A. S. Trečokas—Prezidentas

KUR DINGO PUSĖ MILIJONO DOLERIŲ?

Redaktorius Kleofas Jurgelionis savo editoriale Tėvynėje iš kovo 8 d., 1940 m., išskėlė aiškintą faktą, kad Susivienijimo turtas sudilo ant pusės milijono dolerių. Tarp kitko Jurgelionis apie tai rašo šitaip: "Kaltininkų ieškoti būtų bergždžias dalykas. Kad ir surastume juos, ne vieną, bet visą eilę, gal šimtus, tai iš to mes nieko gero neturėtume. Jie juk mums praspėkuluoto pusės milijono dolerių nesugrąžintų."

Dabartiniai SLA viršininkai dar pernai Tėvynės No. 52 skelbė, kad SLA turtas siekia \$1,965,402.96. Vadinas, nuo pernai metų — į vienus tiktais metus — SLA turtas sumažėjo ant pusės milijono dolerių. Ar tai viskas? Anaiptol. 1939 m. SLA seimas aprūpė žiavo skolinimą SLA pinigų ant morgičių Illinois valstybėje kiek laiko potam Pildomomoji Taryba, savo suvažiavime tą seimo nutarimą atmetė. Massachusetts valstybėje išduota suviršum 40 morgičių, kurių neva vertė siekia ketvirtą milijoną dolerių. Illinois valstybėje tuos morgičius tvarkė izdininkas adv. K. Gugis, o Massachusetts valstybėje — adv. F. J. Bagočius.

Pez. Bagočius savo laiške į Jurgelionį, kurį redaktorius išsirasai cituoja savo editoriale Tėvynėje iš kovo 8 d., aiškiai pasako, kad pinigai buvo vartojami supirkimui visokio šlamšto, kurį išlėdė mūsų neprietyrusiems viršininkams visoki agentai, ir dabar turime suvirš pusės milijono dolerių nuostolių.

Patys SLA viršininkai prisipažįsta, kad jie sunaudojo SLA turtą supirkimui "visokio šlamšto." Neuzmirškite, kad tai nepaprastai bemoksliai, bet mokslus baigę, advokatai, prisipažįsta, kad jie SLA turtą eikvojo supirkimui "visokio šlamšto." Tai yra tie patys žmonės, kurie pūrvais drabstė į savo pirmtakūnus mažiau mokytus, bet teisingus žmones, kuriems niekas kitas nerūpėjo, kaip dabojiems žmonių sudėto per 50 metų turto. Jie ne-supirkinėjo "visokio šlamšto," jie nemėtė SLA pinigų visokiems be prasmės vėjams; jiems nerūpėjo SLA centro iš New Yorko į Pittsburgą kraustymas tiksliai tam, kad gavus progą su nauda sau eikvoti SLA turtą.

Tai dar neviskas. Reikale "šlamštą" pardavus, kiek manote, būtų galima sukelti pinigų? SLA yra paskolinė apie pusę milijono dolerių ant nuosavybių, kurios daugely atsitokiusi paskolintu pinigų nėra vertos. Ir tokių paskolų ant abejotinos vertės nuosavybių anot paties adv. Bagočiaus išsireiškimo, "šlamšto." SLA yra išmokėjęs apie pusę milijono dolerių.

Toliau. Moksleiviai yra pasiskolinę iš SLA netoli \$9,000. O kelintas iš jų skolą gražina? Jurgelioniu paversta taip vauginamą naujų narių vesti. Jam į paskolintus pusantrą metų išmokėta \$24,000 ir ką tas vėjus Susivienijimui davė? Sulyginkite praieitų metų narių skaičių su mokesčiumi narių šių metų ir rasite atsakymą. Narių skaitlius nei kiek nepadidėjo. Ar tai neaiškiojimas SLA pinigų? Pildomosios Tarybos viršininkai adv. F. J. Bagočius ir adv. K. Gugis abudu ima algas ir pagal konstituciją anglų kalboje (pusl. 31, paragrafe 7) jie neturi teisės imti dienpinigių už atsilankymą į Pild. Tarybos suvažiavimus, arba kitokių pareigų atlikimą, išimant kelionės ir kitokias išlai-

DR. KAZYS GRINIUS APIE LIETUVOS PRAEITĮ IR ATEITĮ

Jei palyginsime įvairias mūsų šalies gyvenimo šakas, kokios jos buvo prieš nepriklausomybės išsikvojimą, sakysim, apie 1914 metus ir dar anksčiau ir kokios jos pasidarė pastaraisiais 22 valstybės nepriklausomybės metais, tai be baimės galime tvirtinti, kad daugelyje sričių yra padaryta didelė pažanga.

Gana pasiskaityti rusų gubernatorių prieš Didįjį karą lietuviškų gubernijų metraščių arba atsiminimo knygučių (rus. Pamatnaja Knizka) ir Lietuvos Statistikos Metraščių bei kitų pasirodantių atskaitomybių leidinių duomenis, kad būtų galima skaičiais parodyti, kaip milžiniškai yra padaugėję mokyklų, moksleivių, mokytojų, kaip pakilo kasmet pas mus leidžiamų spausdinių skaičius; kaip augo devynių metų mūšio dalys, kaip progresavo įvairūs mokslai, pramonė, prekyba, žemės ūkis, transportas, susisiekimas ir dar daugelis kitų dalykų. Tie 22 metų mūsų laimėjimus sutraukt reikėtų daug tomų perrašyti. Jau ir perrašyta. Yra kuomi pasidžiaugti ir pasigirti.

Tai vis rodyte rodo, kad politinė šalies nepriklausomybė yra tautai labai geras, naudingas dalykas; kad verta buvo dėl jos per ilgus metus kovoti, kentėti kalėjimuose, ištrėmimuose ir net gyvybę dėti. Doras susipratęs šalies gyventojas neturi teisės koku nors būdu leisti tai nepriklausomybei mažėti, nykti. Visų pareiga yra kiek tik galint nepriklausomybę stiprinti, tobulinti, ugdyti, ieškoti, rūpintis daugiausiai jos gynėjų ir rėmėjų, perleist jai nepažeistą savo vaikams ir įpėdinams. Tai yra didžiausias mūsų turtas.

Nepakenkiami tie gyventojai, kurie nori, rengiasi, bando šalies politinę nepriklausomybę smukdyti arba pasiduoti svetimam valdymui. Iš netolimų patyrimų mes jau žinome, kad okupantai iš savo esmės negali užimtos šalies gyventojų gerove tikrai rūpintis. Atejučiai, užėmę kokią šalį, visados ją traktuoja ir traktuoja kaip savo valstybės koloniją, iš kurios imama kuodaugiausia ir duodama kuodaugiausiai.

Štai Rusijos imperijos carai valdė mūsų šalį apie 120 metų (1795—1915). Pasilikto gadinės mūsų buvusių valdovų apyskaitų, kurios rodo, kad iš Lietuvos daug daugiau kasmet būdavo paimama, negu duodama.

bet pagal konstituciją lietuvių kalboje (pusl. 20, paragrafas 7) jie turi pilną teisę gauti užmokestį kas dieną po \$8.00 ir visas išlaidas. Pati konstitucijos falsifikacija liudija, kad dabartiniams Pild. Tarybos nariams labiau rūpi asmeniškas pasipelnimas, negu organizacijos gerovė ir jos buvojimas. Štai dar vienas pavyzdys. Frank Zivatas su žmona būdami 30-tos kuopos, Seranton, Pa., viršininkais, jėdu išsikvojo apie \$900 Susivienijimo pinigų ir už tai buvo pašalinti iš SLA ir 30 kuopos. Perieitą rudenį Pild. Taryba savo suvažiavime Zivatus atgal priėmė į SLA narius. Nėgana to. Zivatai negalėjo užsvilkusių duoklių užsimokėti, tai Pild. Taryba duokles, apie \$37 iš Našių ir Našlaičių Fondo užmokėjo.

Visi viršūnų iškelti faktai imti iš protokolų ir atskaitų tilpusių SLA oficialiame organe Tėvynėje.

Kauno gubernatorių, Krašių dar nepamirštas "didvyris", N. M. Klingerbergas, 1839 metais Kauno gubernijos 50 metų gyvenimui paminėti liepė išleisti knygą, žinoma, rusų kalba, vardu: Kauno gubernija 1843—1893 metais. Iš tos knygos puslapio 190 sužinome, kad Rusijos valstybė 1844—1891 metais tai yra per 48 m. Iš Kauno gubernijos turėjo pajamų 249,351,675 ir išlaidų 153,969,206 rublius, arba gryno pelno 95,382,442 rb. Vadinas, gryno pelno pinigais viena Kauno gubernija, pačių rusų valdovų prisipažinimu, atnešdavo carų vyriausybei apie 2 milijonus rublių arba apie 10 milijonų litų kasmet.

Atsiminkime, kad Lietuvos Respublika (be Vilnios) vienu trečdaliu už Kauno gubernijos plotą yra didesnė. Tad Lietuva kasmet prisidėdavo prie Rusijos monarchijos stiprinimo dar prieš 50 metų 15 milijonų litų.

Nuo 1891 iki 1915 metų, t. y. beveik per 25 metus, mūsų šalies išnaudojimas, tasai grynasis pelnas, turėjo dar žymiai paūgėti. Bet tai bus tik dalis mūsų turtų anais metais kraustymo į Petrapilį buvusį Rusijos viešpatijos išda.

Išnaudojimas ejo daugybe kitu keliu ir gyventojų turtų iš atėjūnų pusės grobstymas buvo daromas įvairiais būdais — žemės pirkimo rusams lengvinimais, pravoslavams valdininkams didesnių algų skyrimais, rusų — pravoslavų valdininkams mūsų šaly valdiškų vietų pavedimais, iš gilumos Rusijos geležinkeliais per Lietuvos teritoriją vežiamies jautams tarifų papiginimais; didesniais mokesčiais vietos gyventojų apkrovėjimais, svetimos vietos reikalais nesirūpinimu, švietimo slopinimu ir kitomis Rusijos carų monarchijos aparato gausiomis priemonėmis. To rodos, pakanka, kad galima būtų be kokių dvejojimų apsispręsti, jog nepriklausomybė yra neišmatuojamąj geresnė gyventojams už svetimą užvaldymą. Tai patvirtina ir teorija ir praktika nuo senų senovės.

Sukaktuvės tai džiaugsmo diena. Bet kartu tai turi būti ir atsiskaitymo ir praėjusio laikotarpio aktas. Nors 22 metų valstybinio gyvenimo balansas išrodo aktyvus esąs, bet ir pasyve rasime svarstytinų dalykų.

Jei kai kurie gyventojai sako, kad "pirma buvo geriau," tai tame pasakyme rasime siek tiek teisybės. Štai, kai kūrėsi Kauno gubernija, 1843 metais, kiekvienam tūkstančiui gyventojų gimimų būdavo 34, o dabar tik 22. Metinio žmonių priaugimo tuomet buvo 1,000-čiui gyventojų 12. Dabar gema tik 22 ir priaugimas sukasi apie 10. Per 100 metų savo tautą randame savotiško galvosenoj esant, norint mažintis, vartytis arčiau prie karsto. Tiesa, kartu su gimimų mažėjimu mes nukreipėme ir mirtingumą. Jei prieš 100 metų 1,000-čiui gyv. mirėdavo 22 žmonės, tai dabar tasai rodyklis yra nupuolęs iki 14 — 113. Bet vis dėl to naujas tautos gyvenimo šimtmetis rodo prietaglio aiškų mažėjimą ir atneša tikriesiems patriotams nepaprastą susirūpinimą, kas bus su lietuvių tauta.

Kitas amžinas lietuvių patirtijos rūpestis, tai tautos prasišėrimas, kuris ne kokio noro nerodo mažėti. Lietuvių tauta ir jos valstybės nepriklausomybė gali pražūti, jeigu neapgalvėsime alkoholizmo, jeigu darbinėsime girtuokliams pirmenybę. Trečias neatidėliotinas dalykas, tai kaimiečių būvio pa-

ISPŪDŽIAI IŠ TAUTOS ŠVENTĖS IŠVAKARIŲ VILNIUJE

Vasario 16 dienos išvakarėse Vilniuje Vytauto Didžiojo Gimnazijoje buvo iškilmingas aktas, kurį ruošė šv. Ministerijos išlaikomiems prie labdaros Dr-jos bendrabučių moksleiviams Vilniaus Krašto Remti Komitetas. Be to gausingo svečių būrio, kurs vyko į Vilnių 16-tai dienai ketvirtadienį, vasario 15 d., iš Kauno važiuojo į Vilnių V. K. R. Vyr. Komiteto garbės pirmininkė p. J. Tubelienė, pirmin. Dr. J. Navakas, moterų sekcijos pionios Kriksčiūnienė ir Piktšilingienė, reikalų vedėjas p. Rudzinkas ir kit.

Traukinys buvo pilnas kauniečių, vykusių į pirmąją po Vilniaus atvadavimo Tautos Šventę. Mūsų grupėje buvo ir anglas Mr. H. Foster Anderson, atstovaujantis Lietuvoje lenkų šelpimo fondą "The Polish Relief Fund" Londone.

Manau pasiūlyti Lietuvoje ilgesniams laikui, — sako p. Andersonas, — Ką žino, kiek laiko. Gal ir daug mėnesių... Gyvenu Kaune. Į Vilnių tenka važinėti dažnai, kas savaitė...

Ir dėl Vilniaus jis pasisako: — Miestas gražus. Jo įdomius istorinio charakterio bruožus matai kiekviename žingsnyje ir kiekvienoje gatvėje.

Politiniais klausimais nesikalbame. Ponas Andersonas daug keliauęs ir daug pasaulį matęs. Kinija, Indija, Egiptas — žinomi jam kraštai.

Jis kalba ir rusiškai, jam nesunku palaikyti santykius su tais lietuviams, kuriems nebuvo prou išmokti anglų kalbos.

Jau Vilniuje. Vos tik mėnuo nuo paskutiniojo mano apsilankymo sostinėje, o jau pastebimas skirtumas. Vilnius žymiai lietuviškesnis ir jame mažiau tesimato to skurdo, kurs skaudžiai vėrė akis prieš mėnesį.

Pravažiujant įvairias krautuves, matai apšiai maisto produktų, Vilniuje duonos jau yra bent tiems, kas turi uždarbio. Tačiau spauda skelbia, kad čia dar yra 14,000 bedarbių. Vadinas, jie žmonės be uždarblio. Jei skaitysime, kad vidutiniškai imant: vienas darbininkas išlaiko 3-jų žmonių šeimą, gausime 42,000 žmonių, kurie vienokiu ar kitokiu būdu yra reikalingi pag-lbos. Ir Lietuvos vyriausybė kartu su visuomenės organizacijomis rūpinasi nedarbą mažinti ir paeinantį iš jo skurdą šalinati.

Didelė skurdo dalis šalinama, V. K. R. Komiteto veikla labiausiai kreipiama į moksleiviją — Komitetas, per savo padalinus ir per įvairias sekcijas padedamas išlaikyti Vilniaus Lietuvių Labdaros Dr-jos moksleivių bendrabučius, teikdamas jiems drabužių, dabar pasirodęs steigti Vaikų Darželius (jie bus vadinami Vaikų Nameliais) ir t. t., tuo pat jau padeda šalinti skurdą ir nors dalinai prisidės prie atpalaidavimo vargšų šeimų nuo rūpesčių, suristų su vaikų išlaikymu, apmęgimu ir mokslinimu.

Didelių reikia išteklių tokiam darbiui, o tų išteklių versmės Lietuvoje nėra gausingos. Neuzteks tos paramos, kurią V. K. R. Vyr. Komitetui teikia Lietuvos gyventojai. Reikia prašyti užsienyje gyvenančių brolių ir jų didžiųjų ir pasiturinčių organizacijų finansinės paramos.

Begalvojant apie tuos dalykus, prisiminti man mūsų, amerikiečių, entuziazmas ir susirūpinimas 1914-1918 metais, mūsų seimais, konferencijoms, taryboms, komitetams. Iš amerikiečių spaudos, rodos, galima spėti, kad jie ir dabar rodo daug entuziazmo ir pasiryžimo padėti savo užjūrio broliams. Nėra abejojimo, kad ir 1940 metais jie taip pat jautriai rūpinasi savo senosios tėvynės reikalais, kaip ir 1914-1922 metų laikotarpyje. (Bus daugiau)

kėlimas. Jei 80% mūsų gyventojų bus varge ir nustos vilties esamomis priemonėmis pakeisti savo būvį gerojion pusėn, tai dėl didelių gyventojų masių sudėtinio nepasitenkinimo per ilgesnį laiką galime neat-silaikyti.

Tokiai progai pasitaikius paminėjau tik 3 didelius tautos dalykus, kurie drumsčia iškilmių linksmumą.

Lietuvių tauta gabi. Ji neturėdama nė pinigų, nė svetimų rėmėjų, nė gausios inteligentijos sugebėjo sukurti sąvą nepriklausomą valstybinį gyvenimą. Tikėtis reikia, kad ji supratusi savo silpnas pasipajęs jas pataisyti ir išsaugos savo gyvybę ir politinę nepriklausomybę.

Likimas tautos atiduotas yra į šios gyventojų kartos rankas. Mūsų atsakomybė yra didė. Žiūrėkime, kad bergždžiai nepraleistume gerą laiką, kurio paskui veltui pasigesime. Nesigirkime, verčiau dirbkime, nesavinandžiaukime.

Iš "Lietuvos Zinios"

Gyviųjų auginimas
 Raportas parodo, kad 1939 m. Sv. Valstijos turėjo raguočių — karvių ir veršių 25-334,000, kiaulių 58,312,000, avių 54,783,000. Arkliai ir mulai sumažėjo 2 procentus, 10-616,090 arklių ir 4,321,000 mulų. Vištos pakilo ketverta nuosimčių, kalakutai trisdešimtu nuosimčių. Rinkos vertė yra \$4,904,307,000, arba pakilo \$46,000,000 daugiau, negu užpernai.

"SKYMAI" SLA RINKIMŲ KAMPANIJOJE

Turbūt nė vienas metais Susivienijimo Lietuvių Amerikoje rinkimų kampanijoje nebuvo tiek negražių "skymų" ir priemonių smerkti ir niekinti vienas kitą, kaip šiais metais. Anksčiau kandidatai ir jų agitatoriai vienas kitą iškoliodavo, bet dabar, Susivienijimui patekus į isispecializavusių "skymėrių" rankas, "skymai" ir propaganda pasidarė tiesiog klasiška. Tokia padėtis Susivienijimo rinkimuose nedaro nei organizacijai, nei aplamai lietuviams jokios garbės, o apie naudą, negali būti nė kalbos.

Štai pavyzdžiui, "Tėvynės" kovo 22 d. laidoje Pildomomoji Taryba savo pareiškimė SLA nariams, dėl padarytų Susivienijimui nuostolių perkant vertybės popierius: bonusus ir morgičius, verčia visą bėdą ant senosios SLA Pildomosios Tarybos, kuri dar buvo 1934 metais ir kartu nurodo, kad dabartiniai Pildomomai Tarybai valdant SLA turtas vertybės popieriais žymiai pakilęs. Tuo tarpu "Tėvynės" redaktorius, Pildomosios Tarybos išcenzūruotame straipsnyje, kuris neva turėjo tilpti tamė pačiame numeryje ir kuris sąmoningai neva slaptai perduotas kitiems laikraščiams perspausdinti, sakoma:

"Jeigu paskutiniiais šešiais metais, Bagočiui prezidentaujant, sąslavytas kairur sumažėjo, tai lyg tyčia jis buvo greit ir padidintas, nes jį sumesta suvirš šimtas tūkstančių dolerių gerų pinigų investavus juos į bostoniškių geležinkelio bondus, kurie liko beveikiais, o taipgi desėtkai tūkstančių dolerių į Vie-nybės namo remontą ir kitus panašius remontus. Išrodo, kad Pildomomai Taryba būtinai nori palaikyti sąslavyną, kad jame galėtų krapštytis."

Šis p. Jurgelionio pareiškimas pats už save kalba. Dabar pažiūrėkime į "skymą," kuris kelia nusistebėjimo ir turėtų atidaryti SLA nariams akis.

Perieitą savaitę "Tėvynės" redaktorius p. Jurgelionis paduoda spausdinti viduriniąją SLA spaudos organo pusę, kurioje yra editorialis "Kame Pildomomai Taryba galės pasitaisyti." To straipsnio atspausdinama vos keleta tūkstančių ir laukiama kas pasidarys. Tuo tarpu SLA Centro, Bostono ir Chicago dega telefono ir telegrafo vielos, įvyksta posėdis per telefoną ir telegramomis (SLA pinigais, žinoma). Išdavoje p. Jurgelioniu įteikiamas ultimatumas išimti tą vedamąjį arba išsikraustyti iš redaktoriaus kabineto.

"Tėvynės" redaktorių, aišku, sutiko išpildyti jam ieteiktą reikalavimą ir vedamąjį paketė. Tačiau jau anksčiau tie "nebaigti" spausdinti pusės "Tėvynės" lapai išsuntinėti kai kuriems laikraščiams, juos informuoti ir, aišku, tuo tikslu, kad jie juos perspausdintų. Tokiu būdu p. Jurgelionio tikslas bus atsiektas — jis pataps SLA kankiniu ir susilauks visuomenės pasigaišėjimo ir įvertinimo.

Mums būtų labai įdomu žinoti, kodėl tų nebaigtų lapų buvo atspausdinta tik keletas tūkstančių? Kodėl taip greitai, net nepaaiškėjus ultimatumo sąlygoms kai kurie laikraščiai apie tai jau žinojo? Kas išmetė tą meškėrę, ant vašiuko pakabines nebaigtą spausdinti "Tėvynės" lapą? Kas iš to tikėjosi laimėti, ir ką?

Mes neabejojame, kad ir visi SLA nariai norėtų apie tai sužinoti.

Ar ne laikas SLA nariams mokėti pasirinkti savo vadovybei tokius asmenis, kurie yra kompetentiški ir pasižymi švairiais, rimtais darbais, o ne tokius, kurie pasižymi savo "skymais" ir vaikiškais intriguais?

KAIP ATsirADO ŽMONIŲ GERIMAI

Pats seniausias skanėstas, kurį žmonės ėmė vartoti, buvo medus, iš kurio buvo išmokta gaminti skanų svaiginamą gerimą. Medų imdavo iš lapkinių bičių, kurios gyvendavo medžių skylėse. Ypač daug laukinių bičių avilijų būdavo liepynuose. Medum ir midum senovėje buvo pagarsėję germanai, lietuviai ir slavai. Lietuvoj 16 amžių daug vaško ir medaus surinkdavo iš laukinių bičių, o Bohemioj dar 17 amžių žmonės mokėdavo mokesčius vaško ir medum.

Šiltųjų kraštų gyventojai gamindavosi saldų gerimą iš cukrinių lėndrių. Beveik visur pavasarij leisdavosi sulos iš kle- vų, beržų ir kitų medžių. Iš tų sunkų, ją rauginant buvo gaunami įvairūs svaiginami gerimai. Šiaurės Afrikoj iš palmių sulos daromas stiprus gerimas, vadinamas "džabi". Pietų Amerikos indijonai svaigalus gamina iš įvairių augalų šaknų. Taip pat daro ir vidurinės Afrikos negrų tautelės.

Alų iš miežių pirmieji išmoko daryti senovės egiptiečiai dar 4000 metų prieš Kristų. Bet gerli taba- taus gimimą. Senovės rašyto-ką madon neįėjo.

jai pasakoja, kad egiptiečiai būvę dideli alaus mėgėjai. Tačiau Egipto alus buvo be apy- nių, kurie ten nebuvo dar žinomi, o vietoj jų į alų dėdavo cukrines lėndres arba lubino sėklas. Alus įsigalėjo ten, kur išsiplėtė žemės ūkis. Šiltesniuose kraštuose alaus vietą užėmė vynu. Vynuogių lazdas į Egiptą ir Europą pirmieji at- gabenė finikiečiai, arba punai. Vynas greitai virto kasdieniniu gerimu tuose kraštuose, kur augo vynuogės. Romos imperijos laikais, maždaug II amžiuj prieš Kristų, romėnai eksportuodavo vyną į kitus kraštus. Pažymėtina, kad romėnai ger- davo vyną, atskiesdami jį vandeni, tuo tarpu kai kitos tau- tos į šiaurę nuo Romos, pavyz- džiu germanai, dėl šaltesnio klimato įprato gerti stipresnį, neatskiestą vyną. Pamažu iš- moka gaminti svaiginamus ir iš kitų augalų. Iš ryžių Azi- joj gaminamas arakas, o iš cu- kraus lėndrės—romas. Kaip didelis yra žmonių palinkimas ieškoti naujų svaiginamų da- lykų, matyti iš to, kad kai kur buvo mėginta daryti gerimą net iš tabako. Bet gerli taba- taus gimimą. Senovės rašyto-ką madon neįėjo.

Reporteris. kas, tai kaimiečių būvio pa-

TAKE IT OR LEAVE IT

By Vitalis Buknaitis

NEW YORK, March 26 — Now that the Lenten season is over, an avalanche of dances, dinners, concerts, plays and operettas is due to descend upon us with a frequency and profusion which will, as usual, leave us all somewhat breathlessly bewildered. For some inexplicable reason this sort of thing is the custom in our larger Lithuanian American communities. And those who will suffer most during this period will be those for whose entertainment and pleasure these presentations are offered — the cash customers.

The cash customers may be roughly described as belonging to one of several categories: (a) those who attend affairs because they are members of the club, society, circle, association or group which is presenting the shindig; (b) those who attend because the customers of their business sold them the tickets; (c) those who show up because they like to be considered a part of the Lithuanian American scene; (d) those who go because they have nothing else to do; and (e) those of us who like to imagine that something of genuine interest will be presented.

By far the largest of these categories is group (a). This bunch may be generally expected to make a success of anything which a newspaper or fraternal organization might present, whether it be a picnic, dance, concert or dinner. But these, mainly, are people who attend only the presentations of their respective organizations and newspapers, and smaller groups can hardly expect any support from this class, because it isn't interested in the quality of the proposed entertainment, but only in who is presenting the affair.

Groups (b), (c) and (d), collectively, make up the next largest classification. And they are the ones who carry the bulk of responsibility for the success or failure of any Lithuanian American presentation. Because, as frequently happens during this post-Lenten season, as many as three or four different affairs are presented in one evening, these folks feel it a loss as to which of the festivities to attend. They usually compromise by buying tickets to all of the rackets and then go to the movies. Either that, or they just make an appearance long enough to be seen, before they withdraw to their nearest hangout.

Category (e) is the smallest, but most important. What this group lacks in numerical strength, it more than makes up in its optimism. They are the people who will attend affair after affair, sometimes as many as two or three in an evening, always hoping to come across something novel or unusual in the way of entertainment. They are the ones who are most frequently disappointed, and yet, no matter how small the attendance of any presentation may be, you may be certain that this group in invariably among those present. Nothing more than that those of us who can be fooled all the time are still in the minority, although it is an important minority.

DAUGIAU RASTŲ MOTERŲ GYVENIMO KLAUSIMAIS

Aš VIENYBĖ skaitau jau per daugelį metų. Sekiau ir moterims specialiai skiriamą puslapį. Per tą laiką tik viena moteris, ar mergina atsirado, kuri neprašė moteris kaip nekaltus angelus, bet gana teisingai išreiškė mintis apie vedybinio gyvenimo supratimą ir reikšmę.

Vasario 14 d. "Moterų Pasaulio" numeryje Ona Zaukus parašė gana įdomų ir vertingą rašinį. Tokių rašinių turėtų būti ir tankiau. Moterys visada skundžiasi, kad tenka dirbti 14 valandų į dieną, ir jų juk niekas neatjaucia. Susituokusi pora jau pradeda savaimė vienas kitam padėti gyventi ir savo varguose ar nelaimėse užsijaučia vienas kitą. Šeima gyvena ir dirba, kad josios sekantį kartą būtų lengviau. Negi kas yra kaltas, kad šeimos tėvų ir motinai reikia išdirbti kartais 14 valandų į dieną. Žengiant į vedybinį gyvenimą negalima juk iš anksto pasakyti kaip gyvenimas seksis, ir kaip nesiseks. Kartais tenka žmogui dirbti ir 20 valandų į dieną. Tas pareina nuo gyvenimo aplinkybių ir esamos padėties. Ką mes galime iš vakaro pasakyti kiek rytoj teks dirbti ar darbo padaryti? Kiek ir kaip šiandien turi dirbti Suomijos moteris?

Ji gal niekad apie tai nepagalvojo, kad užėjęs tėvynei pavojus iš jos pareikalauja atsakomingo ir sunkaus darbo. Argi mes galime šiandien pasakyti, kas už tam tikro laiko gali įvykti Amerikoje ir kaip gali pasikeisti gyvenimas ir pakrypti jo reikalavimai. Juk negali darbininkas fabriko sau darbo ir valandų nusiskirti, tai padaroma pagal darbo reikalavimą. Reikia mums dirbti, žinoma, mums reikia ir išlėsti. Bet žmogaus pilvas viską priverčia daryti ir jis nežūri taisyklių ar darbo valandų.

Vedybinis gyvenimas turi būti gerai suprantamas ir atjauciamas iš abiejų pusių, kaip vyro, taip ir moters. Jei gu vienam būna per daug, kitam per mažai, tai žinoma kykla nesuspatingų ir barnių. Turėtų būti lygiai. Vyras, kaip stipresnis yra atsakomingesnis šeimyniniame gyvenime. Vaikų klausimas pareina nuo tėvų. Čia sunku kam duoti patarimų ar pan. Dar svarbus dalykas yra, tai prieš vedybas neturėtų jaunieji vienas kitam girtis apie save ir meluoti. Tuošiais pasigyrimais mergaitės prisiviliojimas atneša tolesniam gyvenime visokių nesuipratimų, kas priveda šeimą prie nesantaikos. W. B. P.

ŠVEDIJOS MOTERYS RENGIA SI PAVADUOTI DARBININKUS VYRUS

Šiuo metu dauguma Europos valstybių nėra tikros dėl ateities. Todėl visur rengiamasi galimiems netikėtumams. Nors daugelis valstybių pasiskelbė neutralėmis ir stengiasi išlaikyti neutralumą, tačiau lygiai greičiai rūpinasi, jei būtų reikalingas, ir ginkluotai pasipriešinti, jei jų neutralumas būtų pažeistas ar jei būtų kėsinama prieš jų nepriklausomybę.

Karo metu daugelis darbininkų iš įmonių ir ūkių atitraukiami į kariuomenės eiles. Tačiau tuos darbus, kuriuos jie dirba, nevisuomet galima sustabdinti ar siaurinti. Priešingai, karo metu kai kuriose gamybos šakose tenka gamybą padidinti. Dėl šių priežasčių dažnai pasireiškia darbo jėgos trūkumas. Todėl kartais net moterims tenka pavaduoti vyrus ir dirbti vyriškus darbus.

Šiuo metu, kaip žinoma, Švedija labai susirūpinusi savo saugumu ir rengiasi gintis, jei įvykių raida to pareikalautų. Tuo tikslu švedų moterys jau dabar rengiasi pavaduoti vyrus, jei jiems tektų išeiti į frontą.

Neseniai Stockholme įvyko švedų moterų organizacijų atstovų pasitarimas, kuriame buvo aptartas klausimas, kaip moterys turi pasirengti galimam karo atvejui. Per pasitarimą paaiškėjo, kad moterų savanorių, sutinkančių pavaduoti vyrus ir dirbti vyriškus darbus, vien Stockholme užsiregistravo 150,000 tokių savanorių. Kitose vietose savanorių užsirašė apie 65—80 proc. visų moterų. Deja, užsiregistravusių darbo savanorių dauguma nemoka tų darbų, kuriuos joms gali tekti dirbti. Ypač trūksta moterų, nusimanančių žemės ūkio darbuose. Pavyzdžiui, Stockholme iš 150,000 užsiregistravusių savanorių tik 30 moka dirbti žemės ūkio darbus ir tik 200 moterų pareiškė norą tų darbų mokytis. Net provincijoje labai didelis procentas užsiregistravusių savanorių nemoka žemės ūkio darbų. Buvo manoma įvesti darbo prievolę, kurią moterys savanorės turėtų atlikti ūkiuose dirbdamos ir kartu žemės ūkio darbų besimokydamos. Tačiau paskutiniu metu nuo to sumanymo atsisakyta. Moterų organizaci-

jos laisvu noru pasistengs pavaduoti darbininkų žemės ūkio darbus.

DARŽŪVIŲ VERTĖS

Daržovių vertė daug pareina nuo racionalių jų paruošimo. Reikia nepamiršti, kad daržovės mums svarbios kaip svarbiausios mineralinių druskų ir vitaminų tiekėjos. Dėl to daržoves ruošiant maistui svarbu taip elgtis, kad tu naudingų medžiagų nesunaikintume. Kur tik galima, daržoves ir vaisius reikia vartoti žalius, neluopus, tik rūpestingai nuvalytus. Kad vanduo neišplautų ir nesuvirintų brangių medžiagų, daržoves reikia nuvalyti neluopus, o nulopus, tik perplauti ir tada smulkinti. Virti daržoves nedideliame kiekyje vandens. Ir šį vandenį nereikia išpilti, bet sunaudoti sriubai, padažui ir kt. Verdame ant didelės ugnies ir nepilnam, kad daržovės nesutižtų, nepasileistų. Daržovės turinčios chorofilo (žalios spalvos), verdamos atidengtame puode ir didesniame kiekyje vandens, kad nepamestų savo gražios spalvos. Šutinios garais daržovės vertingesnės, negu virtos vandeny — tai atminti reikia, ypač ten, kur negalima sunaudoti vandens, kuriame daržovės virė; pav. špinatus ruošiant reikia pilti tiek vandens, kad visai nereiktų jo nupilti.

Zalios salotos turi būti rūpestingai nuvalytos ir peržiūrėtos, kad tarp lapų nebūtų vikšrų. Jaunos salotos atmatyti neturi. Salotų, kurios jau į galvelės susisuko, kraštiniai lapai, ypač jų kablukai atmetami; galvutė perplaukama ir keturias dalis.

Paprastiausios salotoms padažas yra iš trupučio cukraus, druskos, acto ir alyvos. Actą galima pakeisti citrinos sultimis. Be to, labai mėgiamos salotos su grietine, papuošiant kietais virtais kiaušiniiais. O. G.

Sulos sezonas

Pernai iš klevų medžių sulos gauta 516,000 kvortų syrupo ir 43,000 svarų cukraus. Pennsylvania valstijoje, grikių užauginta 1,808,000 bušelių. Dabar yra sulos leidimo sezonas.

Carole Lombard, artistė, puošia savo kaklą ir ausis naujos mados deimantų ir brangių akmenų papuošalais.

ŠEIMININKĖMS

Daug kartų šeiminkų tarpe yra kalbama ir rašoma apie taupumą, tačiau dar daugeliui mūsų šeiminkų galima priminti, kad jos taupumo principą nesistengia pritaikyti kasdieniniame gyvenime.

Gana didelė mūsų pajamų dalis tenka maistui. Daug dėmesio tenka kreipti, kad maisto produktai būtų naudingai ir ekonomingai vartojami. Juk ir iš pigiausių ir paprasčiausių produktų galima pagaminti įvairius sveikus ir skanius patiekalus.

Pav. dažnai namuose nuo pietų lieka įvairių maisto likučių, kurie kitai dienai neskanūs ir yra šeimos nenorimi valgomai. Tačiau tai dar nereikia, kad jie jau netinkami ir juos reikia išmesti. Reikia pagalvoti, ar negalima ir juos taip paruošti, kad jie būtų skanūs ir noriai valgomi.

Čia yra vienas receptas, kaip suvartoti likusį mėsą, kuri virta dėl sriubos:

Mašinėle sumalk mėsą ir sudėk į blėta (galima vartoti skarvadą): eilę mėsos, eilę supiaustytų svogūnų ir pamidorų (galima vartoti iš dėžutės) ir tuomet vėl eilę mėsos, svogūnų ir pamidorų, iki indas bus pilnas. Uždeik ant virsaus druskos, pipirų pagal skonį ir užplik ant virsaus skystimu, kuriame mėsa buvo virta. Ant virsaus uždeik lukštą tešlos, kaip dėl pajaus. Kepk vieną valandą. Per pusvalandį uždeigk vėliau nudengk, kad galėtų parusti.

VAIKŲ VAISĖS

Vaikai labai dažnai suserga viduriais pasisvečiavę, nes gražus paprotis "svečių pamyli" dažnai išsina iš sveikatos ribų, ypač taikant jį vaikams. Per vaikų vardadienius ir panašias iškilmes pas mus yra įprotis valgydinti juos labai socialiai valgiais. Tačiau vaikai ateina į svečius paprastai pavalgę namie pietus ir pratę iki vakarienės šokiomis dienos nieko daugiau nebevalgyti. Tai ir šeiminkams patartina savo mažus svečius pamyliuoti ne taip, lyg jie būtų tris dienas nevalgę, bet skaniai, sveikai ir neperdideliame kiekyje. Per šventes patalpingo džiapgsmo vaikams sudaro atskiras švenčių stalias, pačių vaikų papuoštas. Čia paduodam keletą pavyzdžių valgių vaikų vaishėse:

Vaisiai, apelsinai, bananai, kriaušės, obuoliai, slyvos. Natūralus vaisių kompotas taipgi labai gerai: nulupti obuoliai ir apelsinai supiaustyti plonomis riekelėmis, apipilti cukrum ir pamyliuoti, kol vaisiai išleis iš savęs sunką. Skanu yra prikūstytą kritinėlį iš šita kompotą keletą bananų. Taipgi galima vaisinti pyragaičiais ir pienu. Toks valgis vaikams yra lengvas ir sveikas.

MOTERŲ PASAULIS

Veda Ieva Trečiokienė

MOTERYS DARBININKĖS

Ar ekonominė būklė ant kiek persimainytų, jeigu vedybos moterys prasišalintų iš viešų, ir privačių darbų, ir tie darbai būtų pavesti vyrams?

Tas klausimas sukėlė daug žingėdumo po visą šalį. Daug žmonių galvoja, kad dėl dabartinės ekonominės padėties būtų gerai jeigu moterys, kaip tik išteka prasišalintų nuo darbų, kad toks žingsnis nevykdintų jokių permainų amatuose, pramonėse ar viešuosiose darbuose. Kiti sako, kad tas neprišidėtų prie išrišimo bedarbės šioje šalyje, kad vedybos moterys turi tokią pat teisę dirbti kokią turi kiekvienas darbininkas Jungt. Valstybėse. Daugumoje atsitikimų ištekėjusios moterys priverstos dirbti, kad užlaikyti savo šeimas. Abi pusės siūlo visokių argumentų, bet pasilieka kiekvienam asmeniui nustatyti savo nuomonę.

Iki šiam laikui šitas ginčas apie ištekėjusias darbininkes pasiliko tik kalbomis, bet dabar dalykas tampa rimtesniu su įvedimu valstijų legislatūroje, tie sumanymai varžo vedybų moterų prie darbo.

Aštuoniuose valstijose siūlyama, kad ištekėjusios moterys būtų sulaikytos nuo darbo viešose ofisuose, jeigu vyras dirba, arba turi galimybės užlaikyti šeimas.

Illinois valstijoje byla nusprendė kad ištekėjusi moteris negali dirbti, jeigu jeigos jos vyro yra \$1,500 ar viršaus! Referendumas Massachusetts valstijoje leido legislatūrą priimti įstatymus liečiant samdymą moterų viešuosiose ofisuose, bet valstijos aukščiausias teismas laikė, kad uždraudimas tokio darbo ištekėjusioms moterims, peržengia Massachusetts valstijos ir federalę konstituciją.

Tie, kurie ragina atstatymą ištekėjusių moterų nuo darbų, sako, kad šios moterys dirba tik užsidirbti pinigų savo reikalams. Kad kada moteris išteka darbininkas sumažėja, ir kad prašalinimas šitų moterų iš darbų sumažintų bedarbę.

Šiuos visus argumentus karštai svarsto Jungt. Valstijų Darbo Departamento Moterų Biuras ir Moterų Balsuotojų Lyga. Pasiremdamos ištyrinėjimais valdžios ekonominių žinovų, jos griežtai pareiškia, kad moterys dirba todėl, kad jos priverstinai turi dirbti, kad daugumas iš jų ar pilnai, ar iš dalies užlaiko savo šeimas; kad moterų darbininkas nei ant kiek nėra išsilpnėjęs su ištekėjimu. Ir galų gale, jos primena, lygtis progas visiems piliečiams, kas garantuoja konstitucija. Šeimoms, bet skaitomai grąšininiais vieno svarbiausio ramsčio, kuris būtina reikalingas demokratijai, tai asmens teisė daryti ką jis nori daryti, kas jam reikalinga ir laikyti darbą pagal jo gabumą ir pajėgumą.

"Šimtai tūkstančių moterų dirba dvigubą darbą," sako Mary Anderson, Moterų Biuro vedėja, "jų prisidėjimas prie viešo darbo nepaliuosuoja jas namų naminių pareigų. Jos turi prisidėti prie šeimos pajamų. Daugumas iš jų su mielu noru prasišalintų nuo viešo darbo, jei tik šeimos galva galėtų uždirbti užtektinai pinigų užlaikyti šeimą. Jeigu duosime tokią pasipriešinimui plėtotis, šioje šalyje, tai tas viskas nepranašauja gero šeimynų gyvenimui.

Beveik 11,000,000 darbininkų

Paskutinis Cenzas, 1930 m., parodė, kad 10,750,000 moterų naudingai dirbo. Iš tų, apie 7,850,000 dirbo pramonėse ar amatuose ir kitos prisidėjo prie profesijų, daugumas mokytojos mokyklose. Ištekėjusios moterys sudaro apie 6% visų samdomų žmonių. Trys-ketvirtadaliai moterų dirbo krautuose ir fabrikuose, ar privatiuose tarnybose.

Iš kiekvienos 10 dirbančių moterų tik 2 dirba fabrikuose, bet yra industrijų, kuriose moterys sudaro didesnę pusę visų darbininkų. Pav., gaminiame megstų daiktų 64% visų darbininkų yra moterys; gaminiame pirštinių 84%, ir skepetaičių 88%. Kitų pusė, automobilių, metalų ir baldų industrijuose tik 3 iki 7% darbininkų yra moterys. Kaip praktiškai, taip ir šiandien, verpimas, audimas, drabužių gaminimas, ir rinkimas ir konservavimas maisto, yra moterų industrijos. FLIS.

PAVASARIO MADOS

Kiek galima spėti iš Paryžiaus madų salonų šio pavasario rūbai ne daug keičiasi nuo pereinusių metų. Po palū pasišuose ofisuose, jeigu vyras dirba, arba turi galimybės užlaikyti šeimas.

Illinois valstijoje byla nusprendė kad ištekėjusi moteris negali dirbti, jeigu jeigos jos vyro yra \$1,500 ar viršaus! Referendumas Massachusetts valstijoje leido legislatūrą priimti įstatymus liečiant samdymą moterų viešuosiose ofisuose, bet valstijos aukščiausias teismas laikė, kad uždraudimas tokio darbo ištekėjusioms moterims, peržengia Massachusetts valstijos ir federalę konstituciją.

Smulkesni mados pasikeitimai, ypatingai medžiagos spalvos, aplamai, visuomenei priklauso daugiausia nuo skonio. Mada nustato tik tai bendrus dėsnius, palikdama pačioms moterims laisvos iniciatyvos smulkesnas keisti priklausomai nuo to, kas labiausiai joms tinka veidui ir kūno linijoms. Čia jokių suvaržymų niekuomet būti negali.

Dabar jejo į madą bliuskutes, kurios užima vieną iš pirmųjų vietų, nes žymi dalis po viršutinio rūbo matoma. Tas leis moterims pritaikyti visokių formas ir kombinacijas rinkti sau bliuskuteis įvairias medžiagas ir spalvas. Bet, žinoma, viskas ir čia turi būti daroma su skoniu ir pritaikyta kirpimui ir spalvai. Aplamai šioje srityje 'suteikiama pačioms moterims daug laisvės pasirinkti, kas kuriai labiau tinka.

VOKIETIJOS MOTERŲ DARBAS

Karo metu žymiai pasikeitė vokiečių moterų darbo sąlygos. Jau kiek aukščiau buvo paskelbtas paliepiamas moterims, kurių darbas neturi nieko bendro su krašto apsauga, pereiti dirbti krašto apsaugos reikalams. Nevykdančioms šio paliepiamo moterims buvo grąsinama bausmė už sabotažą.

Ryšium su šiuo paliepiamu pasitraukė daugelis moterų iš barų, kavinių, restoranų, krautuvių, pramonės įmonių, gaminių prabangos dalykus ir t.t. Kalbama, kad tai yra tik "pirmoji moterų mobilizacija." Vėliau šis paliepiamas paliesias ir namų šeiminkes, bent tas, kurios neturi vaikų.

Kartūnistas Kroll karikatūra filmų artistės Ginger Rogers, kuri vaidina filmoje "Primrose Path."

MIRĖ GARSI ŠVEDŲ RAŠYTOJA SELMA LAGERLOF

Kovo 16-tą dieną šių metų, savo namuose Marbacka, Švedijoje, mirė garsi rašytoja Selma Lagerlof, 82 metų amžiaus. Gimė lapkričio 20-tą dieną, 1858 metuose, Varmland provincijoje, Švedijoje. Savo jaunystės dieneose ji buvo mokytoja. Ji turėjo didelį gabumą ir talentą kaip viena iš garsiausių moterų rašytojų.

Jai teko gėmė kaip pirmajai moterai, kuri 1909 metuose laimėjo Nobelio literatūros premiją, ir 1904 metuose Švedijos Akademija ją apdovanojo aukso medaliu už jos raštus.

Vienas iš jos garsiausių raštų tai "Gosta Berlinga Saga" novelė, taipgi kiti garsūs raštai kaip tai "Legends of Christ," "Zachris Topelius" ir daug kitų. Jos raštai jai suteikė daug medalių, premijų. Jos raštai yra išversti į 30 kalbų.

Sausio 15-tą dieną, 1940 m. ji paaukavo savo Nobelio Prizų medali ir aukso medali dėl Švedų Akademijos ir įsakė, kad būtų parduoti dėl muziejaus ir už juos gauti pinigai būtų suvartoti dėl pagalbos suomių kariaujančių su Rusija. Ji labai griežtai buvo nusistatčiusi prieš karą, ir kada Švedija buvo pradėta įtraukti į karą, tai tas jai pridavė labai daug rūpesčių ir pagreitino jos mirtį.

I. Trečiokienė.

MIEGAS IR BADAS

Jeigu žmogus dienos metu yra daug dirbęs, naktį jis geriau miega. Bet yra nuovargiuji taipgi riba, kurią peržengus negalima ilgokai užmigti. Tiesa, juk nuovargis liečia ne tik muskulus, kurie darbo metu dega ir nyksta, bet kartu ir visa nervų sistema. Nervai, jeigu jie dirginami nedaug, jie reikalauja poilsio ir per jį pasiekia savo pirmąjį stovį.

Tas pats yra ir su alkū. Didelis persivalgymas prieš gulant, neleidžia užmigti. Bet lygiai taip pat sunku užmigti, kai esi išbadėjęs. Perdidelis privalgymas priverčia nervus reaguoti į smarkų virškinimą ir todėl miegas, pareinąs nuo nervų, pas toki žmogų greit neužėina. Visiškas nevalgyimas ir badas taipogi erzina nervus, nes visokie virškinamieji svai, neturėdami ko virškinti, erzina pilvo ir žarnų sienelės ir per jas—nervus.

Taipgi miegas ir alkanam, ir nuvargiamam, bet visai sveikam žmogui, gali neužėti, nors tai nebus joki nemigo liga. D-na.